УДК 339.9

Вінська Оксана
кандидат економічних наук, доцент,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
Київ, Україна;
Токар Володимир,
доктор економічних наук, професор,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
Київ, Україна

СТАН ДОТРИМАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ЦІННОСТІ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В КЕРІВНОМУ СКЛАДІ КАФЕДР УНІВЕРСИТЕТІВ УКРАЇНИ

В умовах військової агресії та суттєвого занепаду соціально-економічної сфери, Україні вдалося чітко визначити свій геополітичний поступ – інтеграція в Європейський Союз, зокрема шляхом прийняття європейських стандартів і цінностей. ЄС став основним зовнішньо торгівельним партнером України, на якого припадає 40,5% експорту (43,27 млрд. дол. США) та 41,9% імпорту (49,6 млрд. дол. США), обсяги товарообміну постійно зростають [4]. Негативне сальдо торговельного балансу з ЄС, яке зросло з 2,89 млрд. дол. США в 2016 р. до 6,33 млрд. дол. США в 2017 р., викликає суттєве занепокоєння економістів стосовно збалансованості співпраці й необхідності знаходження можливостей активного стимулювання й різноманітної допомоги українським експортерам для стимулювання продажу їхніх товарів на європейському ринку та використання усіх можливостей Угоди про асоціацію з ЄС. Не слід також забувати, що Угода про асоціацію з ЄС передбачає не тільки торгівлю та інвестиції, а також слідування європейським цінностям, адже у статті 1 Угоди про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом закріплено, що цілями асоціації є «сприяти поступовому зближенню Сторін, ґрунтуючись на спільних цінностях і тісних привілейованих зв'язках, а також поглиблюючи зв'язок України з політикою ЄС та її участь у програмах та агентствах» [3].

Важливо зазначити, що гендерна рівність є однією з основоположних цінностей ЄС, що закріплено у Договорі про Європейський Союз, зокрема у першому розділі загальних положень договору статті 2 зазначено «Союз засновано на цінностях поваги до людської гідності, свободи, демократії,

рівності, верховенства права та поваги до прав людини, зокрема осіб, що належать до меншин. Ці цінності є спільними для всіх держав-членів у суспільстві, де панує плюралізм, недискримінація, толерантність, правосуддя, солідарність та рівність жінок і чоловіків» [1].

Європейський Союз досяг значних успіхів у боротьбі з гендерною дискримінацією, адже його очільники розуміють, що сучасна постіндустріальна економіка , яка базується на знаннях не може ефективно функціонувати, якщо жінки не є повноцінними членами суспільства, або не можуть повністю реалізувати свої здібності та навички. Більше того, важливо не лише залучити жінок до ринку робочої сили, а й дати їм можливості досягти найвищих щаблів у своїй кар'єрі, досягти топ-позицій у своїх професійній сфері. Саме тому, розв'язання проблеми скляної стелі (під яким розуміють обмеження професійного зростання жінок до найвищого рівня, яке пов'язане не з її вміннями, а виключно гендером, тобто соціальним виміром статі) стає важливим завданням в усіх без винятку країнах-членах Євросоюзу. На нашу думку, Україна має також приєднатися до важкої боротьби за професійну реалізацію талановитих та освічених жінок у всіх сферах життєдіяльності.

У нашому дослідженні проаналізовано академічну сферу, зокрема на прикладі ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» (далі – КНЕУ) у розрізі кафедрального керівництва спостерігається суто традиційно-стереотипний підхід стосовно формування керівництва, за якого на посадах завідувачів кафедр переважно перебувають чоловіки, а саме частка жінок складає лише 39% (або 22 із загальної кількості 56 очільників), у той самий час серед заступників завідувачів кафедри домінують жінки – 76 % (або 47 із 62) (табл. 1).

Таблиця 1.

Гендерний вимір керівництва кафедр у ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» [2]

Індикатор	**Жінки**	**Чоловіки**	**Разом**	**Частка жінок, %**	**Частка чоловіків, %**	**Разом, %**
Завідувачі	22	34	56	39,3	60,7	100,0
Заступники	47	15	62	75,8	24,2	100,0
Разом	69	49	118	58,5	41,5	100,0

У складі КНЕУ найбільше сприяють професійному зростанню жінок (серед завідувачів частка жінок дорівнює або перевищує частку чоловіків) лише третина факультетів та інститутів, а саме фінансово-економічний факультет, факультет обліку та податкового менеджменту, а також юридичний інститут. Їх досвід заслуговує на подальше вивчення та впровадження на інших факультетах.

Отже, в українській академічній сфері має місце скляна стеля, яку необхідно зруйнувати, адже нереалізовані професійні навички жінок є суттєвою втратою людського потенціалу, що є неприпустимим в складних умовах геополітичного протистояння з агресивним сусідом. Активні та освічені жінки, які досягають найвищих щаблів у своєму професійному розвитку є запорукою сталого розвитку України та відображенням впровадження європейської цінності гендерної рівності в нашій державі.

Список використаних джерел:

1. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз (вчиненого в Маастрихті сьомого дня лютого тисяча дев'ятсот дев'яносто другого року) та Договору про функціонування Європейського Союзу (вчиненого в римі двадцять п'ятого дня березня місяця року одна тисяча дев'ятсот п'ятдесят сьомого) [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994_b06/paran3#n3.

2. Офіційний сайт ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» [Електронний ресурс] – Режим доступу: kneu.edu.ua.

3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/984_011.

4. У Держстаті повідомили про зростання торік експорту товарів до ЄС на 30% [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2413564-u-derzstati-povidomili-pro-zrostanna-torik-eksportu-tovariv-do-es-na-30.html